

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

Ефективна
ЕΚΟΝΟΜΙΚΑ

Редакційна колегія

Головний редактор

Величко Олександр Петрович-доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту і права, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Заступник головного редактора

Вініченко Ігор Іванович-доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Відповідальний секретар

Кучеренко Ганна Борисівна

Члени редакційної колегії

Багорка Марія Олександрівна-доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Батракова Тетяна Іванівна-кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Запорізький національний університет

Вдовенко Наталія Михайлівна-доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Гончаренко Оксана Володимирівна-доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Добровольська Олена Володимирівна-доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Кальна-Дубінюк Тетяна Прокопівна-доктор економічних наук, професор, професор кафедри аграрного консалтингу і туризму, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Качула Світлана Валентинівна-доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Крючко Леся Станіславівна-кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Кураташвілі Анзор Альфредович-доктор економічних наук, професор факультету Бізнестехнологій, Грузинський технічний університет (Тбілісі, Грузія). Академік і Віце-Президент Міжнародної Академії соціально-економічних наук, Міжнародної Академії політичного менеджменту і Міжнародної Академії Юридичних наук, дійсний член Нью-Йоркської Академії наук

Луцишин Зоряна Орестівна-доктор економічних наук, професор, заступник директора Науково-методичного центру організації навчального процесу, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Масюк Юлія Володимирівна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Мігус Ірина Петрівна-доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління фінансово-економічною безпекою, ВНЗ «Університет економіки і права «КРОК»

Наторіна Альона Олександрівна-доктор економічних наук, доцент, професор кафедри торговельного підприємництва та логістики, Київський національний торговельно-економічний університет

Огданська Ольга Дмитрівна-кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Павлова Галина Євгеніївна-доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Сітковська Алла Олександрівна-доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Тарасова Тетяна Олексіївна-доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, аналізу та страхування, Харківський державний університет харчування та торгівлі

Трусова Наталя Вікторівна-доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Таврійський державний агротехнологічний університет, Україна

Фролова Тетяна Олександрівна-доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних фінансів, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Череп Олександр Григорович-доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки, Запорізький національний університет, Україна

Чорна Людмила Олександрівна-доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та адміністрування, Житомирський інститут ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом»

Яременко Людмила Михайлівна-кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

ЗМІСТ

- ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ РЕГІОНІВ ТА ЇХ БРЕНДИНГ
Е. М. Забарна
- ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА
Н. Г. Здирко
- ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В ЧАСТИНІ ОПОДАТКУВАННЯ
Н. Л. Правдюк
- ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
А. В. Руснак
- ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ
М. М. Тимошенко
- ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ АНТИСИПАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ РЕГЕНЕРАТИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
О. О. Школьний
- ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПІ ЯК ПРОЯВ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ У МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЦІ
А. В. Шлапак
- ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В МІЖНАРОДНІЙ БАНКІВСЬКІЙ ІНДУСТРІЇ
О. В. Болдуєва, М. В. Болдуєв, О. Г. Лищенко
- ІННОВАЦІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦЯ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ
А. А. Вдовічен, Ю. Г. Королюк, О. Г. Вдовічена
- ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ
О. О. Королович, Н. С. Ліба
- ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ
М. О. Кужелєв, С. М. Стабіас
- МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ
Т. М. Житомирська, І. М. Смирнова, М. О. Мусоріна
- ПРИНЦИПИ ТА СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕТИКИ: АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ НА ПРАКТИЦІ
А. О. Ніколашин, С. В. Скрипник
- ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ПОРЯДОК ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА
Г. Є. Павлова, І. П. Приходько, О. П. Атамас
- ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПОЛІТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У НАУКОВИХ ТА АКАДЕМІЧНИХ СЕРЕДОВИЩАХ УКРАЇНИ
Т. В. Шталь, О. М. Чупир, О. П. Бутенко, Ю. Б. Доброскок
- ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, КЛАСИФІКАЦІЯ
Д. М. Щитов, К. С. Жадько, М. Ф. Мормуль
- АНАЛІЗ СТАНУ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ ОСНОВИ СУДОВОЇ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ
А. М. Третяк, В. М. Третяк, М. А. Третяк
- КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ
В. В. Бордаєв, Н. В. Проскурніна

- СТИМУЛЮВАННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ТА МЕТОДІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННИХ З ЄС РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ, ЧИННИКИ ТА ІНСТРУМЕНТИ
І. М. Вахович, Ю. М. Погуляйко, В. В. Лакас
- РОЛЬ МУНІЦИПАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ: УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА
О. В. Глущенко, М. Л. Швайко, В. М. Анісімов
- ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЙОГО ВПЛИВУ НА МАКРОДИНАМІКУ
О. О. Завгородня, В. Г. Жмуренко
- КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕЛЕНИХ КРЕДИТІВ В УКРАЇНСЬКІЙ БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ
А. Б. Камінський, А. О. Костюшко
- ІНСТИТУЦІЙНІ ДРАЙВЕРИ РОЗВИТКУ Е-КОМЕРЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
Г. М. Коломієць, М. О. Москаленко
- ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФЛЯЦІЙНОГО ТАРГЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ
О. М. Петрук, Н. В. Трусова, С. М. Защипас
- АНАЛІЗ ГАЛУЗЕВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ БІОСФЕРОСУМІСНОСТІ В ЕНЕРГЕТИЦІ
К. М. Предун, О. К. Кушнір, О. Б. Почка
- МОДЕЛЬ АНАЛІЗУ СТІЙКОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПРИКЛАДІ ІННОВАЦІЙНОГО СТАРТАП-ПРОЄКТУ
О. А. Сергієнко, П. О. Самусь, І. І. Соснов
- СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗДОРОВ'Я ЇХ ПРАЦІВНИКІВ
Г. В. Черевко, І. В. Вовк
- РЕАЛІЗАЦІЯ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ НА ЗАСАДАХ БЕНЧМАРКІНГОВОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ
А. Д. Чикуркова, Б. С. Харченко
- УХИЛЕННЯ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ
Я. Б. Дропа, О. Т. Замасло, Г. С. Андрущак
- ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ
Л. В. Гуцаленко, О. О. Митник
- МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ РОЗРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ
О. Л. Польова, В. С. Бігун, О. А. Савицький
- ПІДХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
Л. О. Птащенко, М. В. Кудря
- ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ
Н. Й. Радіонова, Д. Ю. Чучкевич
- ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ДІЄВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ
Л. Я. Балаш, О. В. Лисюк, О. В. Бінерт, О. І. Ковальчук
- СТЕЙКХОЛДЕРСЬКИЙ ПІДХІД ДО ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ КЛЮЧОВИХ РІШЕНЬ ПРИКЛАДНИХ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ
Г. О. Алексін

- МЕТОДИ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ПОРІВНЯННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ
Н. Ю. Гречаник, О. М. Дюгованець, К. О. Коледіна
- МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ СОНЯШНИКУ НА ОСНОВІ КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ КЛІМАТИЧНИХ ФАКТОРІВ
М. М. Гузь, А. В. Чухліб, О. І. Симоненко
- ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ
О. В. Демченко
- ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ AGILE-МЕТОДОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК
Н. О. Держак, А. І. Зубрицький
- СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ
Л. І. Долгова
- МІКРОЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В ТОРГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ
О. І. Ємець, Т. М. Романюк, Ю. І. Ціжма
- ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ
В. О. Жмуденко
- БАГАТОПАРАМЕТРИЧНА МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЗОВНІШНІМ СТЕЙКХОЛДЕРОМ
Т. Б. Ігнашкіна
- РОЗВИТОК СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯМ КІБЕРСПОРТИВНИХ ТА ТУРИСТИЧНИХ КЛУБІВ: КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ПОСЛУГ
Т. І. Ільтьо, Т. В. Зубехіна, М. В. Грабар
- СТРАТЕГІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ВИРШЕННІ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ
О. В. Кокорєва, Р. М. Набока
- МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ КОМПАНІЯМИ
Д. С. Корольов
- ОЦІНКА СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ФІНАНСОВОЇ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ
Р. С. Коршикова, О. Г. Бірюк
- ПРОБЛЕМНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ПОБУДОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ГАРМОНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ, ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЗАВДАНЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІЇ
Б.-П. О. Кошовий
- ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
А. В. Крамаренко, М. К. Вишневіська
- ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ
Т. Д. Кривошлик
- ДОМІНАНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ЗА УМОВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
В. В. Кузьома
- ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОГРАМОЮ ВТІЛЕННЯ ESG СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ
О. В. Лагодієнко

- ГЕНЕЗИС КОНЦЕПЦІЙ СУСПІЛЬНОГО ВІДТВОРЕННЯ ТА ЙОГО ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
Ю. В. Липський
- БАЗИСИ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
С. М. Марущак
- СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик
- ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ОПТИМАЛЬНОСТІ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА
В. В. Покинньереда, О. Л. Тімченко
- ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТОРГІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ
Н. І. Райтер, Г. В. Мацьків
- КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРІОДУ
С. В. Чередніченко
- МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОБІЗНЕСУ
Т. І. Шутько
- РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
О. П. Кузьменко, К. Л. Багрій, Л. В. Мельянова
- ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ПІДХОДІВ ДО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КРАЩИЙ ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
І. О. Андрощук, О. В. Щельник, М. В. Горпинченко
- ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА В СИСТЕМІ КОНТРОЛЮ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ
Т. О. Гуренко, В. В. Овчарук
- ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ У ВІДТВОРЕННІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ
В. В. Даценко, Д. В. Калмиков
- ЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВЕ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ: СУТНІСТЬ ТА ВИДИ
І. М. Єпіфанова, О. О. Садіков
- СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ
О. М. Карапетян, О. А. Колодійчук
- КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ КОМПАНІЇ
А. С. Колесніченко, Ю. М. Петрученко
- КОНТЕНТ-АНАЛІЗ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ
О. С. Новак, Р. С. Чайковський
- УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ
О. М. Овдіюк, О. В. Ткачук
- АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО БІЗНЕС- СЕРЕДОВИЩА: ПЛАНУВАННЯ АСОРТИМЕНТУ ТА КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ
Т. І. Олійник, Н. М. Сапожніков
- ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ
А. М. Соколова, О. В. Яріш, А. В. Рижков
- СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

- С. В. Тютюнник, В. І. Гринь
- РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ
- Т. І. Черкасова, О. М. Талах
- ОФІОРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ
- В. В. Шляхетко, В. В. Фляк, О. В. Гобела
- МОЖЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ І НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
- О. В. Марценюк, О. Л. Руда, О. А. Озвенчук
- ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- У. Б. Макаренко, А. В. Козицький, А. Д. Гнатюк
- ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРЕДОВИЩА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ
- О. В. Булкот, Є. І. Демиденко
- ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ
- Т. О. Водолажська, К. В. Гура, Т. Ю. Семенова
- СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ “ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА”
- І. М. Камінська, І. В. Шклярчук
- ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
- Л. В. Коваль, І. С. Турчик
- ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ МОЛОДИХ ТА ШВИДКОЗРОСТАЮЧИХ КОМПАНІЙ ІЗ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
- О. К. Прімерова, Б. Р. Онищенко
- ІНСТРУМЕНТИ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- О. О. Пшик-Ковальська, М. Д. Семенець, Р. І. Бруцяк
- МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ ДЛЯ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД
- Л. М. Хоменко, Я. М. Кривич, В. В. Макаров, А. Г. Ілляшенко, Д. О. Белінська
- ОПТИМІЗАЦІЯ ПОШУКОВИХ СИСТЕМ ТА ЇЇ МІСЦЕ У ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ
- О. І. Марчук, Т. М. Кушнір
- АНАЛІЗ СУЧАСНОГО РИНКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ
- Ю. М. Нікольчук, Д. А. Герасімова
- ПРОЕКТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ З МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ НА СТАДІЯХ СТВОРЕННЯ ОБ’ЄКТА БУДІВНИЦТВА
- Т. І. Данилюк, Т. Р. Мурафа
- ПРОДУКЦІЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОБ’ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
- Я. П. Іщенко, М. А. Суржиков, О. В. Філіпова
- АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РІВНЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ
- Т. Л. Кмитюк, М. Я. Шабелян
- ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ
- Л. О. Ющишина, Р. В. Кушпетюк
- ОСОБЛИВОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОВАРОРУХУ ЗЕРНОВИХ РЕСУРСІВ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ
- Ю. Л. Якубенко, В. В. Телюра, А. Д. Лемешко
- ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

- У. М. Котенко
- ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЗБИТКІВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЧЕРЕЗ ВІЙНУ
- А. М. Бондаренко
- ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ
- А. О. Гончар
- БЕНЧМАРКІНГОВА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БРЕНДІВ КОНДИТЕРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
- І. І. Кокарев
- РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
- М. С. Костюк
- СИНЕРГІЯ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ З ЦІЛЯМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВОЮ ТРАНСФОРМАЦІЄЮ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ІТ КОМПАНІЙ
- С. М. Лисенко
- РОЛЬ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ У ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА
- В. І. Недоборовський
- ЦИФРОВИЙ ДВІЙНИК – СИМУЛЯТОР БІЗНЕС-МОДЕЛІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ
- А. А. Оганісян
- РЕВОЛЮЦІЯ НА РИНКУ КАПІТАЛІВ: ЯК STO ЗМІНЮЄ ГРУ ЧЕРЕЗ ТОКЕНІЗАЦІЮ АКТИВІВ
- Д. С. Перебийніс
- РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОАКТИВІВ: СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛКИ
- О. Ю. Підуст
- РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ
- С. М. Ратушний
- ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
- Д. С. Режко
- СУЧАСНІ ТРЕНДИ І ВИКЛИКИ В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ
- С. М. Степовий
- ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНО-ПРОДУКТОВОГО ПІД-КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РИЗИКІВ
- І. А. Чайковський
- ТЕСТУВАННЯ ПРАВИЛА ГІБРАТА ДЛЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ
- А. А. Шірінян
- СИНХРОНІЗАЦІЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР ЯК СИСТЕМА ПОСЛІДОВНИХ ДІЙ У ВІДПОВІДЬ НА ОЦІНКУ РИЗИКІВ ПІД ЧАС АУДИТУ
- В. А. Кармазін
- ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
- М. Ю. Стрельбіцький

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.31>

УДК 338.242

О. Л. Польова,

*д. е. н., професор, професор кафедри бізнесу та сфери обслуговування,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7120-7944>*

В. С. Бігун,

*магістрант, Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-2443-3918>*

О. А. Савицький,

*територіальний менеджер, Південно-західного регіону ТОВ Нові Продукти
Україна*

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-0367-7949>

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ РОЗРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

O. Polova

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Business
and Service, Vinnytsia National Agrarian University*

V. Bihun,

Master's student, Vinnytsia National Agrarian University

O. Savytskyi

Territorial manager, South-western region LLC New Products Ukraine

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC STRATEGY OF ENTERPRISE MANAGEMENT

У статті досліджено методичні підходи розробки економічної стратегії управління підприємством та трактування змісту економічної стратегії. Розглянуто поняття «стратегічне управління», що являє собою детальний комплексний план, призначений для здійснення місії підприємства і досягнення поставлених цілей. Досліджено загальноекономічну стратегію підприємства, що містять набір орієнтовних критеріїв, які підприємство використовує для прийняття стратегічних рішень.

Описано методичний підхід розробки стратегії підприємства відповідно до умов конкуренції, ринків потенційних товарів, залучення ресурсів, ефективної цінової політики та виявлення кризових явищ. Встановлено, що однією з основних пріоритетних завдань стратегічного планування для підприємства являється стратегія економічної безпеки. Зроблено висновки про основні методику адаптивного управління економічною безпекою підприємства.

Methodical approaches to the economic strategy of enterprise management and the interpretation of the content of the economic strategy are investigated in the article. The concept of "strategy" and "strategic management" is considered, which is a detailed comprehensive plan designed to implement the mission of the enterprise and achieve the set goals. The general economic strategy of the enterprise, which is formed from functional strategies containing a set of indicative criteria that the enterprise uses to make strategic decisions and develop strategic plans, is studied.

A methodical approach to the development of the company's strategy is described in accordance with the conditions of competition, markets, potential products, product assortment, attraction of additional resources, effective pricing policy and identification of crisis phenomena. It was established that one of the main priority tasks of strategic planning for the enterprise is the strategy of economic security, the purpose of which is to ensure the effective implementation of the mission of the enterprise, the achievement of defined goals and stable

development. The choice of a strategy for strengthening economic security largely depends on the competitive position of the enterprise. After all, the ability to function stably is achieved at the expense of competitive advantages, that is, a set of factors and parameters that ensure recognition and selection of the enterprise from the total number of competitors.

A comprehensive approach to adaptive management of economic security is formulated. The improvement of the system structure is connected with the establishment of spatial, synthetic, temporal and functional connections. One of the key tasks of creating an adaptive system for managing the economic security of an enterprise is the synthesis of the mechanism and structure of the functioning of this system, as well as the determination of the purpose of managing the adaptive system. Conclusions have been made about the main methods in the management of adaptive management of the economic security of the enterprise.

Ключові слова: *стратегія, управління, підприємство, економічна стратегія, стратегічне планування, економічна безпека.*

Keywords: *strategy, management, enterprise, economic strategy, strategic planning, economic security.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах господарювання ключовим аспектом досягнення певних цілей у довгостроковому періоді є розробка економічної стратегії суб'єктів підприємницької діяльності. Стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу підприємства, багато в чому залежить від наявності надійної адаптивної системи керування економічною стратегією управління. Головна мета такої системи полягає в тому, щоб гарантувати стабільне та максимально ефективне функціонування підприємства сьогодні, та високий потенціал його розвитку у майбутньому. З огляду на це формування

адаптивної стратегії управління, зокрема економічною безпекою підприємства є особливо важливим.

Система економічної безпеки вибудовується відповідно до політики (концепції) безпеки, що реалізується на підприємстві. Політика безпеки є системою поглядів, рішень і дій у сфері безпеки, які створюють умови для досягнення цілей бізнесу. Водночас підстратегією безпеки розуміють сукупність найбільш значущих рішень, спрямованих на забезпечення програмного рівня безпеки функціонування підприємства. Під стратегією економічної безпеки розуміють план (програму) дій суб'єкта економічної безпеки на довгострокову перспективу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливий внесок у дослідження теоретичних, методологічних і практичних аспектів формування економічної стратегії підприємства зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як С. Гаркавенко, В. Герасимчук, С.С. Скобкін, М.В. Макаренко, О.М. Махаліна, В.А. Горемикін, А.П. Градов та інші. Проте наявність численних нерозв'язаних проблем і дискусійних теоретичних положень, а також практична значимість теми вимагають подальшого дослідження концептуальних підходів до формування економічної стратегії підприємства в сучасних умовах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сучасних методичних підходів розробки економічної стратегії управління підприємством.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегічна орієнтація діяльності підприємства є важливою передумовою його функціонування, особливо у ринкових умов. Однак стратегічне управління має стосуватися всіх напрямків діяльності підприємства, у тому числі й економічної безпеки, незважаючи на те, що в умовах нестабільності соціально-економічної та політичної ситуації належне управління безпекою ускладнене низкою проблем, насамперед такими, як нестабільність економіки та її державного регулювання, недосконалість та нестабільність правового середовища, значна

тінізація ринку та тиск з боку більш потужних конкурентів включаючи несумлінних, недостатність фінансового забезпечення та багато іншого.

Концептуально поняття «стратегії» в економічній літературі трактується як:

- мета управління (ідеальна модель підприємства, у якій реалізується ідея і мета власників);

- позиція на ринках (конкурентна перевага на ринках, захоплення нових ринків);

- зразок (прагнення підприємства наблизитися до еталону);

- запланований майбутній результат, напрямок розвитку, перспективне уявлення про майбутній стан підприємства, маневр у конкурентній боротьбі;

- визначення основних довгострокових цілей і завдань, прийняття курсу дій, розподілу ресурсів, необхідні виконання поставлених завдань;

- загальний всебічний план досягнення мети;

- довгостроковий курс розвитку підприємства, спосіб досягнення цілей;

- комплекс прийнятих рішень щодо розміщення ресурсів та досягнення довгострокових конкурентних переваг на цільових ринках;

- загальна програма діяльності, спрямовану на досягнення підприємством мети за рахунок ефективного розподілу, координації та використання ресурсів.

Класичний підхід до розробки стратегій передбачає комбінування традиційних, що склалися в економічній науці шкіл. Це опосередковано дозволяє зробити висновок про те, що питання розробки стратегії є вкрай актуальним. Портер М. вважав, що для розробки стратегії розвитку необхідно:

- виявлення оптимальної позиції на ринку, виходячи з п'яти сил конкуренції;

- розробка прогнозу майбутнього стану об'єкта управління (галузі);

- розробка стратегії та комплексу заходів, спрямованих на досягнення найбільш вигідною позицією об'єкта дослідження на ринку.

Однак у сучасній теорії та практиці все більшого поширення набув підхід розробки стратегії розвитку як процедури бізнес-процесу. Дане розуміння базується на тому факті, що будь-який економічний суб'єкт реалізує цілий ряд бізнес-процесів, які в сукупності і становлять безпосередньо його діяльність. Усю сукупність таких бізнес-процесів можна об'єднати у три групи:

- процеси, створені задля ефективного використання наявного ресурсного потенціалу об'єкта управління;

- процеси, створені задля розвитку потенціалу економічного суб'єкта;

- процеси, що сприяють розвитку відтворювальної бази економічного суб'єкта. Таким чином, процедура розробки стратегії має ґрунтуватися на попередньому дослідженні напрямів розвитку економічного суб'єкта, що дозволить розробити загальний вектор приватних стратегій розвитку. Стратегічний розвиток підприємства як специфічного об'єкта стратегічного планування має деякі особливості, які передбачають розробку комплексних стратегій з урахуванням комплексного досягнення всієї сукупності цілей усіх бенефіціарів згідно з ієрархією, що склалася в галузі.

Федірець О.В. вважає, що «стратегічне управління – це реалізація концепції, в якій поєднуються цільовий, системний, ситуаційний та інтегральний підходи до діяльності підприємства, що дає змогу встановлювати цілі розвитку, порівнювати їх з наявними можливостями підприємства та приводити їх у відповідність з останніми, розробляючи та реалізуючи систему стратегій» [7].

Стратегічне планування полягає в розробці конкретних стратегій, які можуть принести позитивні результати для підприємства в майбутньому. Система стратегічного планування орієнтується на адаптацію реалізації стратегії відповідно до змін у ринковій ситуації.

Стратегія являє собою детальний комплексний план, призначений для здійснення місії підприємства і досягнення поставлених цілей. Стратегія є визначенням перспективних орієнтирів діяльності підприємства з

урахуванням прогнозів розвитку ринку, споживчих переваг, з урахуванням розвитку сукупного потенціалу підприємства. На наш погляд, необхідно розрізняти стратегію та тактику. Стратегія підприємства має, зазвичай, дві взаємопов'язані цілі: 1) розвиток ринку, де здійснює свою діяльність підприємство; 2) власний розвиток потенціалу підприємства. Тактика спрямовано розвиток ринку. У деяких випадках тактичні цілі можуть не збігатися зі стратегічним напрямком діяльності підприємства, лише на короткостроковий період.

Методологія стратегічного управління займається висуванням та оцінкою варіантів стратегічного, перспективного розвитку компанії, при цьому така оцінка альтернативних варіантів вважається одним із найбільш складних і важливих завдань стратегічного управління [3].

Процес прийняття стратегічних рішень повинен відповідати складності та динаміці змін, що відбуваються в зовнішньому середовищі. Тому важливо, передбачаючи зміни споживачів, прогнозувати основні критерії трансформацій і визначати напрямки їх реалізації. Стратегія являє собою встановлення перспективних орієнтирів діяльності підприємства з урахуванням прогнозів розвитку його основних можливостей, включаючи розвиток матеріально-технічної бази, впровадження нових технологій та освоєння нових видів діяльності або продуктів.

Виділяють загальноекономічну стратегію та її складові – функціональні стратегії. Загальноекономічна стратегія підприємства може розглядатися як план розвитку, розроблений з урахуванням прогнозів можливих змін зовнішнього середовища та потенціалу підприємства для досягнення поставлених цілей. Функціональні стратегії є моделями окремих напрямків розвитку, що містять набір орієнтовних критеріїв, які підприємство використовує для прийняття стратегічних рішень та розробки стратегічних планів.

Першим кроком розробки стратегії підприємства є аналіз внутрішніх змінних та факторів зовнішнього оточення [6]. На наступних етапах

формується місія та цінність підприємства. розробляється система та структура управління. Паралельно з цим розробляється концепція загальної стратегії підприємства та його функціональні стратегії. Потім здійснюється розробка стратегічного бюджету та визначається результативність та ефективність запропонованих стратегій. На останньому етапі розробляється механізм реалізації загальної стратегії підприємства та його функціональних стратегій. З огляду господарської філософії підприємства, зокрема його принципових положень реалізації виробничо-господарської діяльності – філософія підприємств «виробництво заради виробництва». Ця філософія господарювання була панівною в епоху масового виробництва, коли йшло формування продуктових ринків і виробник міг дозволити собі диктувати умови споживачеві. У сучасних умовах продуктові ринки сформовані, споживач може дозволити собі вибирати, і основною метою стає формування споживача. Відповідно до цього основна філософія підприємства «виробництво заради споживання». Відповідно до умов формування стратегії, вона повинна відповідати таким вимогам:

- дослідження умов конкурентної переваги, що формуються детермінантами як національного ринку, так і міжнародного, та виявлення кращої місії підприємства, сформованої на базі нової філософії господарювання;

- дослідження ринків потенційних товарів, що відповідають місії підприємства, та вибору таких ринкових ніш, які здатні у тривалій перспективі забезпечити гнучкість підприємства, тобто можливість переорієнтування підприємства на функціонування у найбільш сприятливих умовах;

- формування товарного асортименту підприємства, найбільшою мірою що задовольняє потреби потенційних споживачів та забезпечує на цій базі систематичне отримання підприємством прибутку, що дозволяє реалізувати програми розвитку підприємства;

- залучення додаткових ресурсів та розподіл, наявних у розпорядженні підприємства, між різними напрямками діяльності, які забезпечать максимальну рентабельність їх використання,

- взаємодія з ринками факторів виробництва, цінних паперів, валютними ринками, що забезпечують економічно ефективну підтримку стратегічного потенціалу підприємства на рівні, достатньому для володіння конкурентною перевагою на всіх етапах життєвого циклу стратегії;

- формування ефективної цінної політики, що забезпечує в довгостроковій перспективі стійке становище підприємства на традиційних і знову створюваних ринках;

- раннє виявлення кризових тенденцій як у рамках національної економіки та її галузей, так і самого підприємства, та запобігання фінансовій неспроможності підприємства.

Загальноекономічна стратегія складається з кількох функціональних стратегій, взаємозв'язок яких представлено на рис. 1. Ці стратегії спрямовані на розвиток потенціалу підприємства. Це означає, що результати реалізації управлінських рішень при розробці та реалізації стратегічного плану обумовлені, з одного боку, впливом цих сфер на характер вироблюваних рішень, з іншого - впливом самих стратегічних рішень на процеси, що відбуваються у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Загальним для всіх складових економічної стратегії є формування спонукальних мотивів прийнятих тих чи інших стратегічних рішень.

У ході розробки економічної стратегії підприємств, спрямованої на їхнє стійке функціонування, важливим етапом є складання альтернативних сценаріїв. Однак аналіз методологічних проблем, підходів та способів формування стратегії об'єктивно наводить сучасного дослідника до факту існування ризику невизначеності. Для прийняття ефективних управлінських рішень щодо розробки та застосування необхідних механізмів сталого розвитку велике значення мають оцінки відповідності окремих національних господарств та їх суб'єктів певним принципам та пріоритетам, пов'язаним із

глобальною економікою [8]. Враховуючи це, зазначимо, що для підприємства серйозне значення в процесі прийняття рішень має оцінка як окремих конкурентів, так і ринкового середовища масштаби економіки країни. У такому контексті стратегія економічної стійкості підприємства є надбудовою, «формою», яка сама по собі (якщо виключити процес її власного виготовлення) не є готовим продуктом планування роботи підприємства.

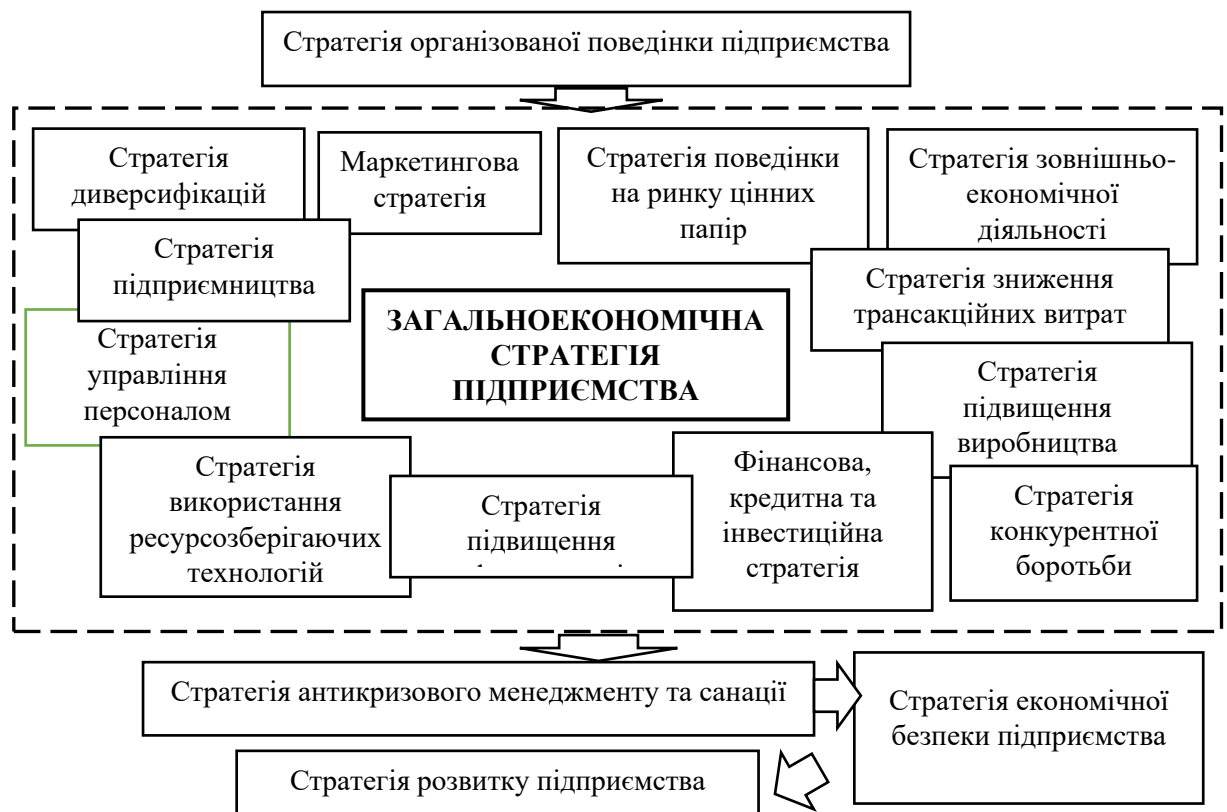

Рис. 1. Структурна модель загальної економічної стратегії підприємства

Джерело: побудовано автором

Неправильне використання такої форми, а також недотримання умов її експлуатації можуть спричинити шлюб при випуску «готової продукції».

Однією з основних пріоритетних завдань будь-якої компанії є контроль за ефективністю реалізованих нею проектів, причому як на стадії розробки, так і на стадії введення в дію та подальшої експлуатації. Таким чином, розробка стратегії економічної стійкості є необхідною, підготовчою роботою перед здійсненням стратегічного планування для підприємства.

Складність та багатоплановість внутрішніх процесів підприємства впливають на господарські завдання у визначений період часу. Тому виникає потреба у принципово новій економічній поведінці підприємства, а отже у розробленні концептуальних засад і методів формування його економічної стратегії [5].

Стратегія економічної безпеки підприємства охоплює загальні, довготривалі та найважливіші цілі, плани і наміри керівництва. Вона спрямована на формування системи безпеки, розробку механізмів управління та взаємодії для протидії реальним і потенційним зовнішнім і внутрішнім загрозам і ризикам. Основна мета стратегії — забезпечення ефективної реалізації місії підприємства, досягнення визначених цілей і стабільного розвитку [1].

Управління стратегією економічної стійкості підприємства саме собою вже є проектом, що містить загальні правила прийняття управлінських рішень, пов'язаних із функцією стійкості підприємства. Такий проект — своєрідний «нейтралізатор» негативних впливів коливань довкілля на шляху до поставленої мети підприємства, оскільки покликаний забезпечити:

- підвищення надійності та функціональної безпеки внутрішніх процесів для підприємства;
- зниження ймовірності виникнення збитків від неправильно побудованої стратегії;
- запобігання або скорочення негативних наслідків, викликаних коливаннями зовнішньої економічної ситуації;
- подання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень;
- виявлення важливих умов, що сприяють виникненню коливальних впливів, а також недоліків зв'язків між рівнями (типами і підтипами) економічної системи;
- порівняння з інформацією про стійкість, характерною для конкурентів;

- отримання інформації, що дозволяє оцінити допустимість коливань зовнішнього економічного середовища.

При формуванні адаптивної стратегії безпеки підприємства доцільно передбачити такі її складові елементи, як: цілі, суб'єкти, об'єкти, кошти та терміни досягнення. Зауважимо: встановлення цілей вимагає використання комплексного підходу, враховує: по-перше, потреби підприємства з врахуванням як зовнішнього, так і внутрішнього середовища; по-друге, бажаний стан індикаторів за функціональними складовими безпеки; по-третє, проходження нормальних щодо інтенсивності та економічної ефективності технологічних процесів.

Адаптацію в широкому розумінні розуміють як пристосованість системи до зміни умов. Адаптивне управління - це управління в системі з неповною апріорною інформацією про керований процес, що змінюється в ході накопичення інформації та застосовується з метою покращення якості роботи системи. До сьогодні не склалося однозначного тлумачення предмета адаптивного управління. Більшістю дослідників, адаптація сприймається як сукупність процесів і методів, що характеризуються здатністю керуючої системи реагувати зміну довкілля.

Адаптивна стратегія управління економічною безпекою підприємства – окремий вид управління економічною безпекою, а саме, гнучкий, інноваційний, здатний пристосуватися до нових умов господарювання за допомогою нових інструментів та методів управління. При реалізації адаптивної стратегії безпеки необхідно враховувати такі найважливіші фактори: рівень економічної безпеки та її характеристика, стан життєвого циклу розвитку підприємства; загрози в межах внутрішньої та зовнішньої середовища та їх зміни, фінансові можливості прийняття; ситуація над ринком; модифікація дій суб'єктів інституційного середовища тощо.

Формування адаптивної стратегії економічної безпеки підприємства доцільно проводити з обліком існуючого стану життєвого циклу його розвитку [2.]. Крім того, потрібно враховувати: життєвий цикл підприємства

формується під впливом розвитку галузі, технології, товару, організаційних форм бізнесу, персоналу, що потребує постійного вивчення внутрішніх та зовнішніх процесів, що відбуваються всередині та за межами підприємства. Вибір стратегії зміцнення економічної безпеки багато в чому залежить від конкурентних позицій підприємства. Адже здатність функціонувати стабільно досягається за рахунок конкурентних переваг, тобто сукупності факторів та параметрів, що забезпечують упізнання та виділення підприємства із загальної кількості конкурентів.

Важливо також проводити моніторинг факторів впливу рівень економічної безпеки. Моніторинг має стати важливою складовою як коротко, так і середньострокового прогнозування та розробки стратегії зміцнення економічної безпеки підприємства у рамках політики його економічного розвитку. Для цього моніторинг факторів та показників стану безпеки має бути невід'ємною частиною аналітичної роботи служби економічної безпеки.

З метою найбільш ефективної реалізації адаптивної стратегії безпеки на підприємстві доцільно розробити та впровадити систему планів, що охоплюють усі аспекти процесу стратегічного планування, включаючи цільові програми, стратегічні, тактичні, календарні та індивідуальні плани.

Формування висновку як про раціональність адаптивної стратегії економічної безпеки підприємства, а також про ефективність її реалізації стає можливим тільки на основі розрахунку інтегрального якісного чи кількісного показника безпеки та порівняння його з плановим нормативним. Причому адаптацію слід розуміти як адаптацію системи до зміни умов. Метою адаптивного управління економічною безпекою є пошук ефективних варіантів прийняття та виконання рішення, спрямованого на функціонування та розвиток підприємств у конкурентному середовищі.

Головне завдання адаптивного управління економічною безпекою – підтримка внутрішньої стабільності системи за умов мінливої довкілля. Механізм функціонування адаптивної системи управління економічною безпекою підприємств створює правила, що регламентують взаємодію

елементів та параметрів системи. Оскільки вдосконалення структури системи пов'язане із встановленням просторових, синтетичних, тимчасових та функціональних зв'язків, то одним із головних завдань створення адаптивної системи управління економічною безпекою підприємства є синтез механізму та структури функціонування системи, вибір мети управління адаптивною системою. Функції системи адаптивного управління безпосередньо пов'язані з базовими, такими, як прогнозування та планування, організація роботи, активізація та стимулювання; координація та регулювання, контроль, облік та аналіз.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Розширення підходів до стратегічного управління підприємством дозволяє не тільки вдосконалити методичний апарат політики його забезпечення, а й підводить до висновку про необхідність визначення стратегії безпеки в системі стратегічного управління. Отже, запропоновані методичні підходи економічної стратегії управління підприємством можуть доповнюватися стратегією економічної безпеки. Таким чином, адаптивна стратегія управління економічною безпекою підприємства має своєчасно враховувати реальний стан та зміни, вплив факторів довкілля, галузевої структури економіки, рівня конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Література

1. Дячков, Д., Потапюк, І., Капран, І. Економічна безпека в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2021. № 24. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-7>
2. Спіфанова І. Ю. Дзюбка М. Ю. Формування стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах. *Вісник Одеського національного університету ім. Т.Г. Шевченка*. 2017. Вип. 2 (55). С. 99-102.

3. Маказан Є. В. Основи методології стратегічного управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 17. Ч. 1. С. 145-148.
4. Петруха С.В. Петруха Н.М. Економічна стратегія промислових підприємств: методологія, теорія та практика (частина 1). *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_2_18
5. Смачило І.І. Формування економічної стратегії підприємства в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2017. № 12 (52). С.
6. Талавирия О.М. Аспекти розробки економічної стратегії розвитку підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. Вип. 1 (47). Т. 2. С. 335-339.
7. Федірець О.В., Безручко О.Ю., Шихалієва А.Т. Оцінювання стану стратегічного управління підприємства. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2015. № 1(10). Т. 1. С. 269-273.
8. Юрій Е.О. Луцик І.Б. Особливості формування стратегії розвитку підприємств в умовах невизначеності зовнішнього середовища. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 13. С. 131-134.

References

1. Diachkov, D. Potariuk, I. and Kapran, I. (2021), "Economic security in the enterprise strategic management system", *Economy and Society*, vol. 24. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-7>.
2. Yepifanova, I.Yu. and Dziubko, M.Yu. (2017), "Formation of enterprise development strategy in modern conditions", *Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu im. T.H.Shevchenka*, vol. 2, no. 55, pp. 99-102.
3. Makazan, Ye.V. (2018), "Fundamentals of strategic management methodology", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, vol. 17, no. 1, pp. 145-148.

4. Petrukha, S.V. and Petrukha, N.M. (2013), “Economic strategy of industrial enterprises: methodology, theory and practice (part 1)”, *Efektivna ekonomika*, vol. 2, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_2_18 (Accessed 05 Aug 2024).
5. Smachylo, I.I. (2017), “Formation of the economic strategy of the enterprise in modern conditions”, *Molodyj vchenyj*, vol. 12 (52).
6. Talavyria, O.M. (2016), “Aspects of developing an economic strategy for the development of enterprises”, *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu*, vol. 1 (47), no. 2, pp. 335-339.
7. Fedirets', O.V. Bezruchko, O.Yu. and Shykhaliieva, A.T. (2015), “Assessment of the state of strategic management of the enterprise”, *Naukovi pratsi Poltavs'koi derzhavnoi aharnoi akademii*, vol. 1 (10), no. 1, pp. 269-273.
8. Yuriy, E. and Lutsyk, I. (2015), “Features of formation of the enterprise development strategy in the conditions of uncertainty of the external environment”, *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment*, vol. 13, pp. 131-134.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2024 р.